

Lesbrief

Annie M.G. Schmidt-week

Voor leerlingen van groep 1 t/m 3

Annie M.G.
Schmidt-week
woensdag 15
t/m zaterdag
25 mei 2024

Hoera, de Annie M.G. Schmidt-week 2024 gaat beginnen! Elk jaar wordt deze feestelijke week georganiseerd rond 20 mei, de geboortedag van de schrijfster. Het thema is dit jaar: *Zing een lied*, met speciale aandacht voor de bekende liedjes en gedichten van Annie M.G. Schmidt. Zoals 'Dikkertje Dap', 'Beertje Pippeloentje' en 'De spin Sebastiaan'.

Dit jaar bestaat het lesmateriaal niet alleen uit een lesbrief met lessuggesties, maar ook uit 7 speciale journaals bomvol nieuws en weetjes, gepresenteerd door Luna Sabella. De journaals zijn te zien via AnniemgSchmidtweek.nl.

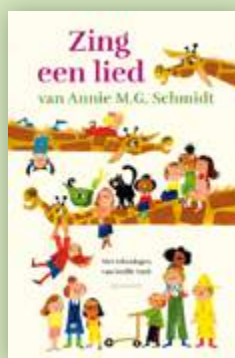
Terug in de tijd

Annie M.G. Schmidt (20 mei 1911 – 21 mei 1995) was van jongs af aan gek op lezen en schrijven. Na de Tweede Wereldoorlog ging ze bij de Amsterdamse krant *Het Parool* werken, waar ze in 1952 gevraagd werd om een serie voor jonge kinderen te schrijven. Op 13 september van dat jaar verscheen het eerste Jip en Janneke-verhaal in de krant. Het kostte haar weinig moeite om die verhalen op papier te zetten: "Het was misschien mijn eigen kleutermentaliteit die maakte dat het zo vlot ging."

Vrolijke illustraties

Sinds 2012 maakt onder andere Noëlle Smit (1972) de illustraties bij nieuwe uitgaven van Annie M.G. Schmidt. Ze houdt van uitgesproken beelden, waarin ze verder kan vertellen waar de tekst ophoudt. Ze won onder andere een Zilveren Penseel voor 'Vuilnisvarkens Job en Bob' en haar boek 'Fiet wil rennen' was Prentenboek van het jaar 2011.

De liedjes en gedichten die in deze lesbrief en het bijbehorende journaal voorbijkomen, staan in de boeken *Zing een lied van Annie M.G. Schmidt* en *M'n opa*. Lees ze voor in de klas of beluister de liedjes via AnniemgSchmidtweek.nl.

Zing een lied van
Annie M.G. Schmidt
Auteur Annie M.G. Schmidt
Illustrator Noëlle Smit
Uitgeverij Em. Querido's
Uitgeverij
ISBN 9789045130040

M'n opa
Auteur Annie M.G. Schmidt
Illustrator Noëlle Smit
Uitgeverij Em. Querido's
Uitgeverij
ISBN 9789045130088

▶ Je bekijkt de Annie M.G. Schmidt-journaals via AnniemgSchmidtweek.nl.

Elke dag een journaal

Tijdens de Annie M.G. Schmidt-week verschijnt elke dag een uitzending van het Annie M.G. Schmidt-journaal, gepresenteerd door Luna Sabella. In elke aflevering komen verschillende nieuwsitems voorbij met een knipoog naar liedjes en gedichten van Annie M.G. Schmidt. Elk journaal wordt

afgesloten met een verwerkingsopdracht in de klas, variërend van knutselen tot een quiz spelen en van gymmen tot een andere taal leren.

Je bekijkt de Annie M.G. Schmidt-journaals via AnniemgSchmidtweek.nl.

LESSUGGESTIE 1

De leeuw is los

Nodig gymzaal of schoolplein, lintje
Ontwikkelingsgebieden sport en spel
Duur opdracht 10 minuten
Klassikaal

Variaties op dit spel zijn:

- Huppelend of hinkelend naar de overkant
- In tweetallen naar de overkant rennen
- 1 leeuwentemmer of 2 leeuwen in het spel

Over journaal 1

In de eerste aflevering van het Annie M.G. Schmidt-journaal gaat het over een ontsnapte leeuw. Hij wandelt door de straten en brult. Maar gelukkig is het laatste nieuws dat een jongetje het dier teruggebracht heeft. Een ander nieuwsitem gaat over een jongetje dat met zijn step naar Purmerend is gereden.

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Wat zouden zij doen als er een leeuw door de straat liep? En hebben de leerlingen zelf ook een step? Hoe ver kunnen ze daarmee stappen?

Aan de slag

In de gymzaal of op het schoolplein gaan de leerlingen zelf een leeuw vangen. Wijs 1 leerling aan die de leeuw is en doe deze leerling voor de duidelijkheid een lintje om. De leeuw gaat in het midden van de zaal/het

plein staan. De andere leerlingen staan naast elkaar op een rij. Wijs – zonder dat de leeuw het ziet – twee leeuwentemmers aan. Zij kunnen leerlingen ‘vrij’-tikken als ze af zijn.

Roep: ‘De leeuw is los!’ Dit is het teken voor de leerlingen om naar de overkant te rennen. Ze proberen de overkant te halen, zonder getikt te worden door de leeuw. Daarna rennen ze weer terug. Herhaal het oversteken een aantal keer. Wie getikt wordt, gaat zitten op de plek waar hij getikt is.

De leeuwentemmers kunnen hun klasgenoten weer mee laten doen door ze aan te tikken. Maar let op: als de leeuw ontdekt wie de leeuwentemmers zijn en hen aftikt, dan heeft de leeuw gewonnen. Lukt dat niet binnen een bepaalde tijd, dan hebben de leeuwentemmers gewonnen.

LESSUGGESTIE 2

Spinnen-nieuws

Nodig

- Wc-rolletjes, 1 per 2 leerlingen
- Schaar
- Zwarte verf en kwasten
- Chenilledraden, 2 per leerling
- Prikpen en -mat
- Oogjes, 2 per leerling
- Lijm

Ontwikkelingsgebieden creatieve vaardigheden en oriëntatie op jezelf en de wereld

Duur opdracht 40 minuten, met tussendoor tijd om de verf te laten drogen

Klassikaal en individueel

Over journaal 2

In de tweede aflevering van het Annie M.G. Schmidt-journaal vertelt Luna over de spin

Sebastiaan, die zo graag een web wil weven dat hij een huis binnengaat. De andere spinnen waarschuwen hem dat het daar gevaarlijk is. Maar Sebastiaan luistert niet. Er is ook nieuws over blauwe katten. Die bestaan niet alleen in dit journaal, maar ook in het echt.

Bespreek het journaal na en vraag wat de leerlingen gezien hebben. Wat vinden zij van spinnen? Mogen die op hun kamer een web maken? En hebben ze wel eens een blauwe kat gezien?

Aan de slag

Luna vertelt dat de leerlingen zelf spinnen mogen knutse-

len. Vraag de leerlingen – voor ze gaan knutselen – wat ze al van spinnen weten.

Wisten ze bijvoorbeeld dat:

- spinnen 8 poten hebben?
- ze heel nuttig zijn, omdat ze veel insecten opeten, zoals muggen en vliegen?
- spinnen een web maken met spinrag? Dat is een kleverige vloeistof die uit de achterkant van hun lichaam komt.
- insecten in dat web blijven plakken, maar een spin niet? Handig, want zo kan een spin rustig naar zijn hapje lopen.
- er over de hele wereld wel 50.000 verschillende spinnensoorten zijn? Van heel klein tot zo groot als een bord.
- er giftige spinnen bestaan? Gelukkig leven die niet in Nederland.

Nu de leerlingen alles weten over spinnen, kunnen ze hun eigen spin gaan knutselen. Stappenplan:

1

Knip de wc-rolletjes door-midden en laat iedere leerling een half rolletje zwart verven. Laat drogen.

2

Ondertussen kan iedere leerling 2 chenilledraden doormidden knippen.

3

Prik met een prikpen vier gaatjes aan iedere zijde van het wc-rolletje.

4

Laat de leerlingen de draden door de gaatjes rijgen.

5

Plak de oogjes op de spinnen. Dit kunnen kant-en-klare oogjes zijn, of getekende oogjes op wit papier.

Of maak één van de andere spinnen!

Moeilijkheid * * *

Maak 8 muizentrapjes, plak ze op een zwartgeverfd bierviltje en maak de spin af met twee ogen.

Moeilijkheid * * *

Gebruik pijpenragers om het lijf en acht poten van een spin te maken. Plak er ten slotte 2 oogjes op.

Moeilijkheid *

Met zwarte verf op je handpalm en vier vingers maak je in 2 afdrukken een echte spin. Teken er ook een web bij.

LESSUGGESTIE 3

Op reis

Nodig

- werkblad *Op reis naar Frankrijk* (voor iedere leerling één)

Ontwikkelingsgebieden woordenschat, taalvaardigheid

Duur opdracht 10 minuten

Klassikaal en individueel

*Wist je dat...
Annie M.G. Schmidt
wel 20 jaar in
Zuid-Frankrijk
heeft gewoond?*

Over journaal 3

In het derde Annie M.G. Schmidt-journaal vertelt Luna over de heks van Sier-kon-fleks die in Kopenhagen woont. Iedere dag doet ze daar iets geks en valt ze mensen lastig. Het andere nieuws gaat over de kat van ome Willem, die zeven maanden naar Parijs is geweest en nu Frans spreekt!

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Wat vinden zij van de streken van de heks? En wat denken ze van een kat die Frans spreekt? Kan dat eigenlijk wel?

Aan de slag

Vraag in een kringgesprek wat de leerlingen weten over Frankrijk. Zijn ze weleens in dat land geweest of kennen ze iemand die daar woont?

Hoe ver is het? Welke taal spreken ze er? En wat eten ze er?

Deel een aantal weetjes over Frankrijk, zoals:

- Frankrijk is een heel groot land. Nederland past er 13 keer in.
- Er wonen ook veel meer mensen. Frankrijk heeft bijna 4 keer zoveel inwoners als Nederland.
- De hoofdstad van Frankrijk is Parijs. Daar staat de Eiffeltoren, die heel lang het hoogste gebouw ter wereld was.
- Typisch Frans eten zijn croissants, stokbrood, kaas en crêpes, dat zijn dunne pannenkoeken.
- Sommige Franse woorden gebruiken we ook in het Nederlands.

Vraag de leerlingen of ze Franse woorden kennen. Spreek een aantal woorden uit het versje over de kat van Ome Willem uit, zoals *pardon*, *non* en *jus d'orange* en vraag of de leerlingen kunnen horen dat ze een beetje anders klinken dan andere Nederlandse woorden.

Frans of Nederlands?

Deel de werkbladen uit.
Hierop staan verschillende afbeeldingen.

Bespreek klassikaal wat er op de afbeeldingen staat, zodat de leerlingen weten welke woorden erbij horen. Kunnen de leerlingen de afbeeldingen omcirkelen die Frans klinken?

De goede antwoorden zijn:

- Paraplu
- Chocola
- Croissant
- Portemonnee
- Parfum

De Nederlandse woorden zijn:

- Fiets
- Molen
- Klomp
- Glijbaan
- Hagelslag

Werkblad Annie M.G. Schmidt-week

Op reis naar Frankrijk

Wat klinkt Frans?
Omcirkel.

Fiets

Chocola

Paraplu

Parfum

Klomp

Glijbaan

Croissant

Hagelslag

Molen

Portemonnee

Op reis naar Frankrijk

Wat klinkt Frans?

Omcirckel.

Fiets

Chocola

Paraplu

Parfum

Klomp

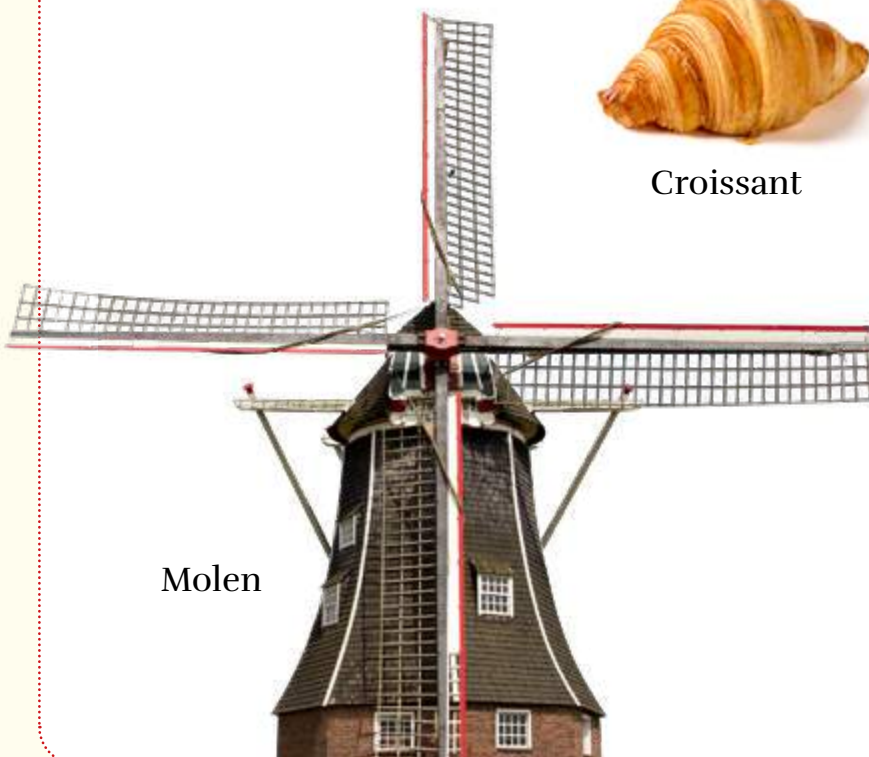
Glijbaan

Croissant

Hagelslag

Molen

Portemonnee

LESSUGGESTIE 4

De stekeltjes van Prikkelkje

Nodig

- knipbladen *Dierenmemory* (voor ieder duo één)

Ontwikkelingsgebieden oriëntatie op jezelf en de wereld

Duur opdracht 30 minuten

Klassikaal en in duo's

Over journaal 4

De vierde aflevering van het Annie M.G. Schmidt-journaal gaat over een nieuwe dans: de twips. Ander nieuws in deze uitzending is dat er een stekelvarkentje is geboren. Hij heet Prikkelkje, vanwege zijn stekels. Die stekels zijn nu nog heel zacht, maar binnen twee weken kan hij zichzelf daarmee beschermen tegen leeuwen of luipaarden.

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Kunnen zij de twips ook dansen? En wat weten ze over stekelvarkens? Zouden die prikkels handig zijn, of soms ook lastig?

Aan de slag

In het gedicht 'Stekelvarkentjes wiegeliëd' staat dat stekels bij stekelvarkens horen zoals manen bij leeuwen en strepen bij tijgers. Lees dit gedicht voor. Weten de leerlingen nog meer kenmerken op te noemen die bij een dier horen? Deel – om de leerlingen op weg te helpen – alvast de bladen van *Dierenmemory* uit en bespreek wat er te zien is.

Vervolgens gaan de leerlingen in duo's aan de slag. Eerst knippen ze de memorykaartjes uit en daarna spelen ze het spel.

Zijn alle kaartjes losgeknipt? De leerlingen leggen ze omgekeerd op tafel. Om beurten draaien de leerlingen steeds 2 kaartjes om. Horen de kaartjes bij elkaar? Dan mogen ze die kaartjes houden en nog twee kaartjes omdraaien. Passen ze niet bij elkaar? Dan is de andere leerling weer aan de beurt. Wie eindigt met de meeste kaartjes, heeft het spel gewonnen.

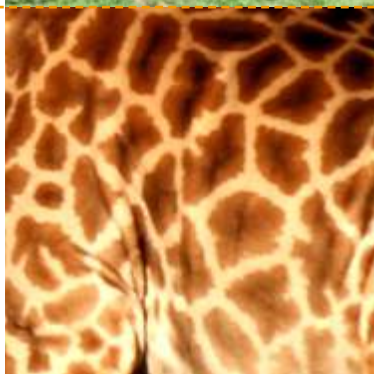

Wat hoort bij wie?

Knip de kaartjes uit en speel memory.

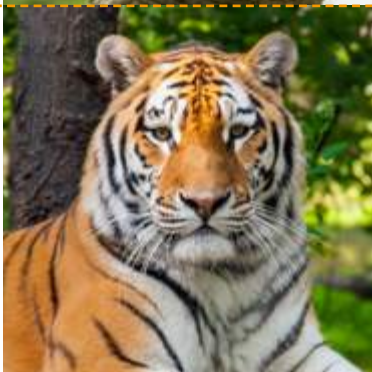

Wat hoort bij wie?

Knip de kaartjes uit en speel memory.

LESSUGGESTIE 5

M'n opa

Nodig

- werkblad *Stuur een kaartje* (voor iedere leerling één)

Ontwikkelingsgebieden oriëntatie op jezelf en de wereld, mondelinge taalvaardigheden en creatieve vaardigheden

Duur opdracht 20 minuten

Klassikaal en individueel

Over journaal 5

Het vijfde Annie M.G. Schmidt-journaal gaat over de wim-wam reus. Hij woont in de wilde zwarte bossen en kan het horen als kinderen ondeugend zijn. Het andere nieuws gaat over de opa van Luna, daar wil ze graag iets over vertellen, want ze doet allemaal leuke dingen met hem.

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Wat denken ze van deze reus? Zou hij aardig zijn, of gemeen? En welke leuke dingen doen zij weleens met hun opa of oma?

Aan de slag

Luna vindt haar opa de leukste van heel Europa. Vinden de leerlingen dat ook van hun eigen opa en oma? Houd een kringgesprek over familie. Snappen leerlingen bijvoorbeeld dat hun opa de vader is van hun eigen vader of moeder? En dat hun opa dus ook een vader is? En beseffen ze dat hij ook een kind is geweest?

Besprek vervolgens wat de leerlingen doen met hun opa en oma en wat ze daar zo leuk aan vinden. De leerlingen mogen dit tekenen op het werkblad, waarmee ze een ansichtkaart maken.

Deel de werkbladen uit. Iedere leerling kiest iemand uit om een kaart naar te sturen. Op deze lege ansichtkaart tekenen leerlingen wat leuk vinden om samen te doen. Als de tekening klaar is, knippen ze de kaart uit, vouwen deze dubbel en lijmen de twee helften tegen elkaar. Adres en postzegel erop en de postbode kan de kaart bezorgen.

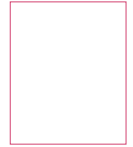

Stuur een kaartje

Aan wie stuur jij een kaartje?

Lieve

*Ik vind het altijd heel
leuk als we samen*

LESSUGGESTIE 6

Dikkertje Dap dierenquiz

Nodig

- onderstaande quizvragen

Ontwikkelingsgebieden luistervaardigheid en oriëntatie op jezelf en de wereld

Duur opdracht 25 minuten

Klassikaal

Over journaal 6

Het zesde Annie M.G. Schmidt-journaal gaat over de bullebak. Kinderen zijn zo bang voor hem dat ze zich verschuilen achter de prullenbak. Maar als hij even in de put kijkt, geeft een moeder hem snel een duwtje. Wat een opluchting! Ander nieuws is dat Dikkertje Dap de giraf een suikerklontje gegeven heeft in de dierentuin.

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Wat vinden ze van de bullebak? En hebben ze weleens een giraf in het echt gezien? Hoe lang is de nek van dat dier? Zou je daar met een ladder op kunnen klimmen?

Aan de slag

Laat de leerlingen het liedje van Dikkertje Dap horen of lees het gedicht voor. Nu is het tijd om meer te leren over giraffen. Dat doen ze met deze quiz. Lees de quizvragen voor. Bij iedere vraag horen de leerlingen twee antwoordopties. Wie denkt dat het eerste antwoord goed is, gaat staan. Wie denkt dat het tweede antwoord goed is, blijft zitten.

Geef na elke vraag het goede antwoord en licht dit eventueel toe. Vraag na vraag 6 wie alle antwoorden goed had. Dat is/zijn de winnaar(s) van de dierenquiz!

Quizvragen

1. Welke kleuren heeft de vacht van een giraf: bruin met wit of zwart met geel?

Een giraf heeft bruine vlekken, met daartussen witte lijntjes. Wist je dat iedere giraf andere vlekken heeft? Ze kunnen elkaar daaraan herkennen.

2. Hoeveel poten heeft een giraf: 2 of 4?

Het zijn er natuurlijk 4. De poten van een giraf zijn heel lang, wel 1.80 meter. Dat is ongeveer zo groot als een volwassen mens. Giraffen kunnen met die lange poten heel hard rennen. Handig als er een roofdier aankomt!

3. Wat eten giraffen het liefst: suikerklontjes of bladeren?

Giraffen zijn planteneters, ze eten blaadjes uit bomen. Daarom is hun lange nek zo handig, want dan kunnen ze bij blaadjes waar andere dieren niet bij kunnen.

4. Welke kleur heeft tong van een giraf: roze of blauw?

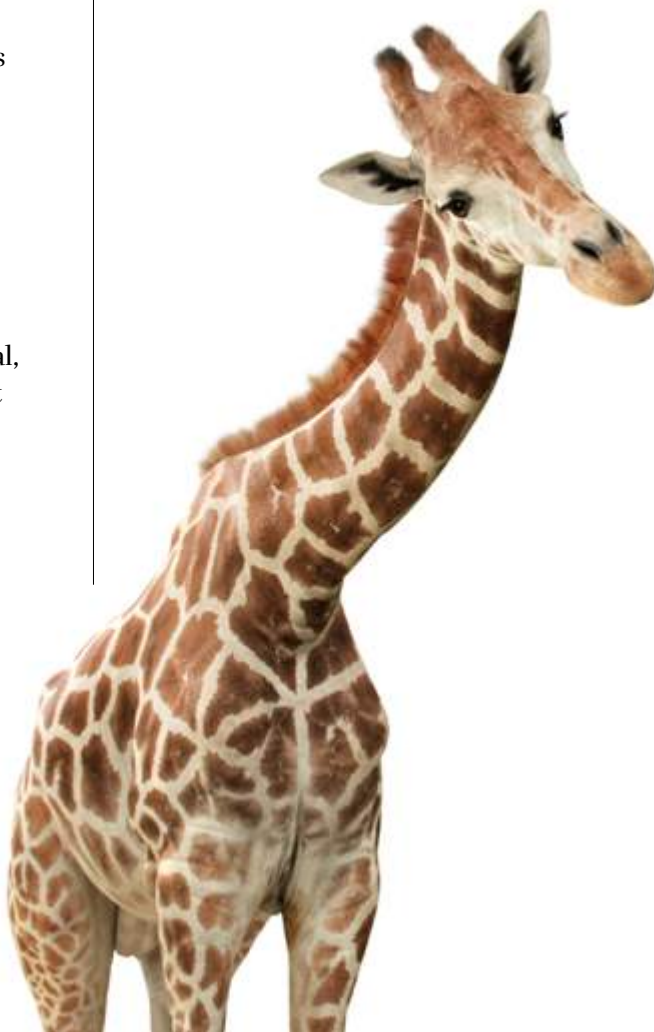
Wie goed geluisterd heeft naar het journaal, weet dat het goede antwoord blauw is. Dat is handig omdat een blauwe tong niet kan verbranden als ze in Afrika met hun tong blaadjes hoog uit de bomen eten. Wist je trouwens dat die tong enorm lang is: wel 45 centimeter. Dat is ongeveer zo lang als jouw arm en hand samen!

5. Hoe leven giraffen: alleen of in een groep?

Giraffen leven in een groep die je een 'toren' noemt. Die groep bestaat uit 10 tot 20 mannen, vrouwen en kinderen.

6. Hoe groot is een babygiraf als hij geboren wordt: groter of kleiner dan de juf/meester?

Een babygiraf is bij geboorte 1.80 tot 2.10 meter, dus afhankelijk van de lengte van de juf of meester is een babygiraf ongeveer even groot of groter. Wist je trouwens dat een babygiraf een paar minuten nadat hij geboren is al kan lopen? Dat moet wel, want als er een roofdier aankomt, moet hij weg kunnen rennen.

LESSUGGESTIE 7

Iedereen is anders

Nodig

- De vragen in de lessuggestie

Ontwikkelingsgebieden mondelinge taalvaardigheden, oriëntatie op jezelf en de wereld

Duur opdracht 15 minuten

Klassikaal

Over journaal 7

In het laatste Annie M.G. Schmidt-journaal gaat het over geiten. De geit van donker Sanders is namelijk anders dan die van dokter Snellebel. En het andere nieuws gaat over beertje Pippeloentje, die naar Engeland vaart.

Vraag aan de leerlingen wat ze dit journaal gezien hebben. Wat weten ze over Engeland: zijn ze er weleens geweest en gingen ze ook met de boot? Hebben ze ook een keer meegemaakt dat hun paraplu omklapte? Wat deden ze toen?

Aan de slag

Lees het gedicht 'De geit van dokter Sanders' voor of beluister het liedje. Dokter Sanders vindt het niet leuk dat zijn geit er anders uitziet dan die van dokter Snellebel, maar als ze de geiten omwisselen, is dat nog steeds zo. Vraag de klas hoe dat zou komen.

En wat betekent anders eigenlijk? Zijn we niet allemaal anders? Om dat te laten zien, kun je volgende vragen stellen aan de leerlingen.

Voorbeeldvragen:

- Heb jij dezelfde kleur haar als ... ?
- Heb jij net zulke grote voeten als ....?
- Heb jij dezelfde trui als ... ?
- Heb jij dezelfde huidskleur als ...?

Als de leerlingen antwoorden dat iets hetzelfde is, vraag dan door of het echt precies hetzelfde is, of ongeveer.

Twee leerlingen kunnen allebei bruin haar hebben, maar als je goed kijkt zie je toch dat er verschil tussen zit. Zo ontdekken leerlingen dat iedereen anders is.

Laat leerlingen tot slot om de beurt rondlopen in de klas en naar een overeenkomst zoeken tussen zichzelf en een klasgenoot. Hebben ze er een gevonden? Dan mogen ze samen op de grond gaan zitten. Wie lukt het om iets te vinden wat precies hetzelfde is?

Extra: Ik ben lekker stout

Kennen de leerlingen na zeven journaals het liedje 'Ik ben lekker stout' al uit hun hoofd? Ze kunnen erbij dansen of meespelen met (zelfgemaakte) muziekinstrumenten. Gaat dat goed? Dan kunnen ze een uitvoering geven voor ouders of andere klassen. Veel plezier!

